

Encara una revista més de tecnologia i innovació educativa

Beatriz Gallardo Paúls
Directora de @tic. revista d'innovació educativa

Els diccionaris ens diuen que l'àtic és el pis superior d'un edifici, on la vista permet una tranquil·la observació, retirada lleugerament de la façana i, en els més privilegiats, amb una notable amplària panoràmica. Amb aquesta accepció, i amb el joc de paraules obvi que apel·la a les TIC, hem triat aquest nom per a una nova publicació sobre innovació educativa universitària. Si continuem amb el fil lexicogràfic trobem, a més a més, que també es diu àtic a l'estil literari directe, simple i d'una elegància refinada, allunyat d'exuberàncies i complicacions retòriques; i també en aquest sentit hom pot dir que tenim la intenció de fer les coses àticament.

No comencem, però, la casa per la teulada. Arribem a l'àtic després d'un procés llarg de foment de les propostes d'innovació educativa, de les quals el Vicerectorat de Convergència Europea i Qualitat se n'ha fet ressò mitjançant publicacions específiques, grups de treball i jornades de reflexió. La diferència la trobem, tanmateix, en el format: revista digital, en accés obert, i amb la inclusió de treballs i investigacions d'altres procedències.

L'objectiu d'@tic és difondre textos originals relacionats amb la innovació docent, amb un èmfasi en la tecnologia però presentada sempre des d'una vessant aplicada. L'aula virtual, les *webquests*, els mapes conceptuals... són metodologies que utilitzen les TICs en el procés didàctic, i és des d'aixa perspectiva des de la qual ens interessa la innovació tecnològica, com a suport del canvi de concepció en la docència. Més enllà dels tòpics que poden defensar la tecnolo-

gia per ella mateixa, en @tic ens interessa específicament la seua apropiació docent, pedagògica. Una apropiació tecnològica que respon a les noves necessitats d'alfabetització imposades pels mitjans digitals; conceptes com ara intel·ligència col·lectiva, xarxes socials, navegació transmediàtica, cultura participativa, *Open Access*... descriuen el paisatge comunicatiu en què molts estudiants actuals desenvolupen, cada vegada més, les seues relacions i la seua vida quotidiana. Les universitats comencem a rebre les generacions que els especialistes anomenen nadius digitals, els quals dediquen gran part del seu temps fora de l'aula a coses com ara les connexions via mòbil, l'afiliació a comunitats i grups en xarxa (Ning, Facebook, Tuenti, Wamba, MySpace), els marcadors socials (Del.icio.us, Menéame, Ma.gnolia, Digg...), l'accés ràpid a la informació mitjançant buscadors i Web 2.0, la sindicació a pàgines web (RSS), i molt especialment a la compartició: de coneixements (*wikis*), de vídeos (YouTube), de documents (Scribd), d'opinions (blocs), de fotografies (Flickr, MySpace)... Aquest temps de pantalla, tanmateix, es desenvolupa completament aliè a les seues activitats d'estudi, en una mena de diglòssia mediàtica que reserva determinats mitjans de comunicació per a determinats àmbits funcionals. Doncs bé, una idea bàsica d'@tic és que la docència ha de participar igualment d'eixe paisatge digital.

Però a banda dels inexorables canvis tecnològics, el procés d'immediata convergència en l'Espai Europeu d'Educa-

ció Superior ens condueix a adoptar una sèrie de principis didàctics que donen importància creixent als processos d'aprenentatge, a la flexibilitat d'horaris i espais docents, al canvi de rol del professorat, més tutor que conferenciant, a l'èmfasi en les competències sobre els continguts... Totes aquestes qüestions han estat ben repetides i argumentades en el llarg procés de convergència dels darrers anys, i configuren una (ja no tan) nova visió i revalorització de la docència universitària. Açò vol dir que hi pot haver propostes innovadores que no es basen necessàriament en eines tecnològiques, sinó en l'enfocament original de les relacions docents i discents dins i fora de l'aula. Entre aquestes metodologies participatives trobem, per exemple, els contractes d'aprenentatge, les matrius o rúbriques d'avaluació, la metodologia de casos, el portafolis, les classes puzzle, l'aprenentatge basat en problemes, etc. També aquests temes tenen cabuda en @tic, i per tal de propiciar la discussió i el debat al seu voltant hem obert el nostre bloc en la direcció <http://attic.blogs.uv.es/>.

En aquest primer volum, @tic presenta les cinc seccions que hem previst com a estructura bàsica de cada número.

1) La part central del volum inclou els Articles científics, que en aquest cas reflecteixen qüestions bàsiques de la docència universitària i del seu marc general de desenvolupament. En primer lloc, Miguel Valero i Juan J. Navarro, professors de la Universitat Politècnica de Catalunya, aporten una mirada certament fresca i benhumorada al procés actual de renovació dels models docents. Alfred Giner, coordinador de l'Oficina de Convergència Europea de la Universitat de València, tracta el tema de les llicències *Creative Commons*, i la importància dels *copyleft* en la divulgació oberta del coneixement. Per últim, presentem un article sobre l'Oficina de l'Open Course Ware (OCW) de la Universitat de València, caracteritzant el model epistemològic de la intel·ligència col·lectiva i descrivint el procés concret de participació en l'OCW.

2) La secció DocentTIC recull una selecció d'experiències TIC desenvolupades en el marc de les diferents convocatòries d'innovació del Vicerectorat de Convergència Europea i Qualitat de la Universitat de València, i està oberta també a experiències d'altres llocs.

En el present número alguns d'aquests projectes s'han centrat en la preparació de nous materials docents, desenvolupats des de perspectives basades en l'aprenentatge actiu dels estudiants. Així tenim els treballs de Juan Luis Gandía *et al.* (sobre el disseny d'un entorn multimèdia basat en Moodle per a l'aprenentatge de Comptabilitat), María Dolores Garcerá i José J. del Ramo (que presenten materials elaborats com a suport per a la docència de Fisiologia Animal), José García Añón *et al.* (que realitzen materials basats en les TIC per a l'aprenentatge d'habilitats jurídiques fonamentals), Alfredo Rosado *et al.* (entorn d'un model d'*e-learning* per a la programació de robots mitjançant un entorn web) i Isabel Vázquez *et al.* (que desenvolupen una eina informàtica de resolució de problemes d'enginyeria química). A banda d'aquests projectes, Begoña Font ens presenta un llibre multimèdia dissenyat per a la docència de programació matemàtica en Economia i María Dolores Sancerni i Paz Villar fan una avaluació de la plataforma Elluminate Live! per a l'ensenyament a distància.

3) En la secció Avaluació d'eines revisem dos tipus de programes l'aplicació docent dels quals és ben coneguda. D'una banda, Gorka Palazio, Carlos Castaño i Inmaculada Maíz, de la Universitat del País Basc, ens descriuen i analit-

zen diversos programes d'elaboració de mapes conceptuals. D'altra banda, José J. del Ramo i Neus López fan una avaluació del programa Respondus, utilitzat en l'elaboració d'exàmens i proves.

A banda d'aquest nucli d'articles, que seran seleccionats i avaluats mitjançant un sistema de doble avaluació anònima, el nostre @tic inclourà habitualment dos seccions més: la Sala de lectura i La Pèrgola.

4) En la Sala de lectura trobem les ressenyes. En aquest primer número hem sol·licitat l'avaluació de dos informes relatius a la nova alfabetització digital i la seua incidència en els processos docents. D'una banda, Salvador Algarabel ens comenta l'informe *Horizon 2008*, on s'analitzen les noves tecnologies emergents en els àmbits de l'aprenentatge, la docència i la creativitat. Sembla que els processos més imminents són la incorporació del vídeo i de les xarxes col·laboratives a la interacció docent i, a més llarg termini, la banda ampla i les aplicacions web híbrides (*mashups*). D'altra banda, Àlvar Peris presenta l'informe elaborat per Henry Jenkins i d'altres per a la Fundació McArthur, sobre els reptes de l'alfabetització digital en el segle XXI (*Confronting the Challenges of Participatory Culture: Media Education for the 21st Century*).

5) @tic inclou també, junt a la presentació de projectes TIC específics, algunes aportacions que són elaborades per estudiants, car hem pensat que calia incloure la seua opinió. Hem concebut aquest espai com a punt de trobada i de conversa, on apareixeran opinions i propostes elaborades per alumnes del projectes TIC desenvolupats en la nostra universitat o en qualsevol altra, i per això, continuant amb la metàfora arquitectònica, l'hem denominat La Pèrgola.

En definitiva, @tic. revista d'innovació educativa és una publicació electrònica de la Universitat de València, semestral, disponible en accés obert, gestionada amb el Open Journal System, i dedicada específicament a les relacions entre la docència i la innovació amb especial atenció a les tecnologies de la informació i la comunicació. Com ja hem dit, @tic naix com a evolució natural del recolzament que la nostra Universitat ha donat en els darrers anys a la confluència entre les TIC i l'activitat docent, en una situació d'avantguarda en què, progressivament, l'activitat docent es torna tan important i valuosa com l'activitat de recerca. @tic vol ser una finestra oberta al món de la innovació en l'educació superior, per la qual cosa convidem a tota la comunitat universitària a enviar-nos els seus treballs per a la seua avaluació i publicació.